

#28 Fredag 23 oktober 2015
Lösnummer 30 kr

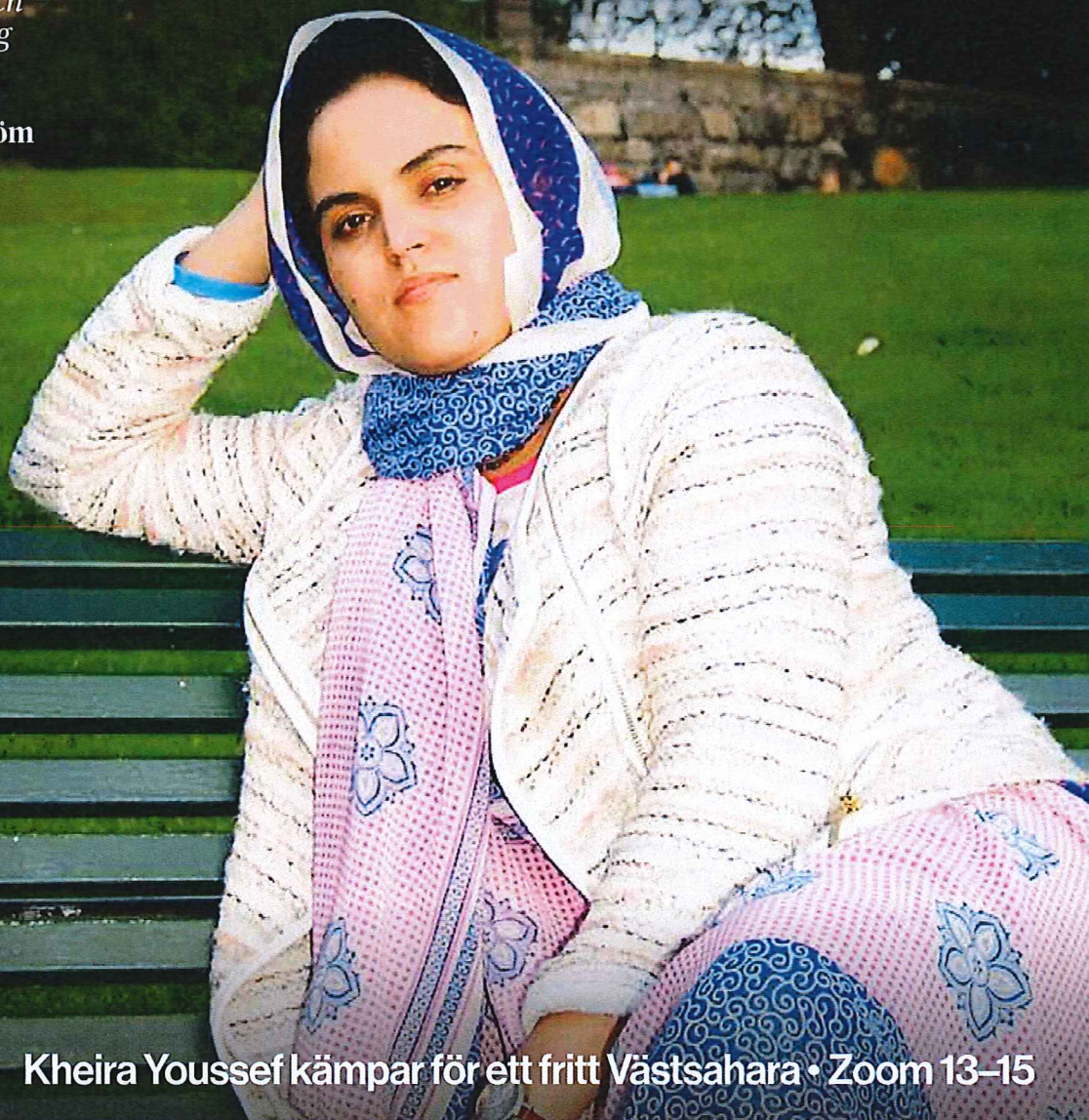
För dig som vill förändra världen
tidningensyre.se

Syre

"Vi har ingen flyktingkris, däremot har vi en mottagningskris skapad av en rasistisk opinion och en flyktingfientlig politik."

Lennart Fernström

Glöd – Ledare



Kheira Youssef kämpar för ett fritt Västsahara • Zoom 13–15

Drömmar från öknen

GLÖD Under ytan: Vad gör att de bruna väller fram? • Nike Markelius om basinkomst
RADAR Slutspurt mot Paris • Upptrappat våld i Kamerun • Köttkonsumtion hot mot haven
ZOOM Möte med flyktingen och västahariern Kheira Youssef • Smutsig handel med plastavfall
ENERGI Veckan i bild • Råd om kemikalier i barnens leksaker • Korsord



Claudia Salvestrinis egna bilder från återvinningsfabrikerna i Kina, där både arbetsmiljö och utrustning är under all kritik.



Smutsig handel med plastavfall

Varje år lämnar tusentals containrar med plastavfall Europa för att transporteras till framförallt Kina. I undermåliga och olagliga rengöringsanläggningar blir plasten till ny råvara som sedan kommer ut på den europeiska marknaden i form av ”nya” plastprodukter. ”Businessen bakom är ofattbart stor”, säger Claudia Salvestrini, chef för ett konsortium som jobbar aktivt med att stoppa den olagliga handeln.



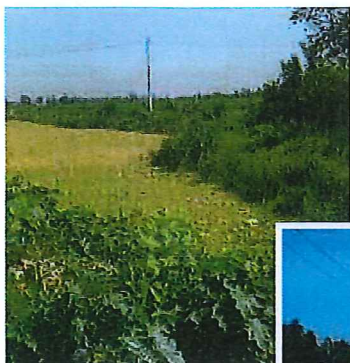
Claudia Salvestrini
Foto: Madeleine Johansson

D en globala handeln med plastavfall upptäcktes för snart 15 år sedan, men ännu har man inte på allvar lyckats komma åt problemet. En av förkämparna som aktivt försöker ändra på det är Claudia Salvestrini, chef för konsortiet Polieco, ett kontrollorgan inom plaståtervinningsbranschen i Italien. Hon har rest till Kina ett trettiotal gånger sedan 2005 för att ta reda på vad som händer med plasten. Under falsk identitet som

affärskvinna och ofta utrustad med dold kamera har hon gång på gång riskerat sitt eget liv i jakt på information.

- Det är inte lätt, för kineserna misstror dig från början. Man måste visa att man menar allvar. Jag har fått äta skorpioner och göra allt möjligt för det jag har fått se, berättar hon.

Claudia Salvestrini har också fått mycket hjälp av seriösa aktörer i Kina, vilka missgynnas av den ohederliga konkurrens som de olagliga plaståtervinnarna utgör. En av de mest seriösa som hon



stött på är INTCO-gruppen, som bland annat samarbetar med IKEA-gruppen.

- De här aktörerna har hjälpt mig att hitta de riktigt skandalösa ställena. Och det är nästan ofattbart. Vi pratar om barn, ibland döva och stumma, som bor och sover på samma ställen som de arbetar. Minimalt med skyddsutrustning. Och rengöringsanläggningarna är inte som våra. En anläggning som uppfyller alla regler kostar 20 miljoner euro att bygga. De här är inte i närheten.

Bensin i plasten

Hon berättar om rengöringsprocesserna som borde ske i flera steg och med speciella kemikalier, men som istället är mycket enkla. Det kan handla om en vanlig tvättning innan plasten mals ner för att sedan säljas vidare som prima plastråvara.

- Och det räcker inte! Det finns plast som till exempel har varit i kontakt med bensin. Denna plast kan absorbera upp till tre millimeter vätska, den är som en svamp! Därför borde denna plast separeras från den andra även efter att ha genomgått en rengöring enligt alla normer. Men istället säljs den vidare och blir till nya plastprodukter, inklusive leksaker och nappflaskor, som sedan exporteras tillbaka till den europeiska marknaden. Konsumenterna har inte en chans att veta hur just deras produkt har tillverkats, säger hon.

Claudia Salvestrini och Polieco blev varse om problemet för 13 år sedan,

när man plötsligt knappt kunde hitta plastavfall att återvinna i Italien. När de började undersöka ledde spåren till framförallt Kina, men också till Indien och Malaysia. I dag vet man inte var 65 procent av det återvinningsbara plastavfallet tar vägen, och detta bara i Italien. Claudia Salvestrini är övertygad om att detta är ett problem som också sker i andra länder.

Statistik från Naturvårdsverket visar till exempel att 20 olagliga plasttransporter från Sverige stoppats mellan 2007 och 2013.

Falska destinationer

Genom olika mellanhänder och den organiserade brottsligheten har plasten färdats på ruttor som med åren blivit allt mer komplicerade.

- I dag mellanlandar många containrar i Holland, Tyskland, Slovenien och Frankrike. För om adressen till exempel är Shanghai så är risken för kontrollen större än om du skickar till ett EU-land, säger Nicola D'Alessandro, överste i den italienska finanspolisens, som under flera år har undersökt trafiken.

Polieco och polisen i Italien har också kontrollerat uppgifter om slutdestinationer för mängder av containrar, och kommit fram till att många varit falska.

- En av dessa så kallade återvinningsanläggningar, som skulle ta hand om hundratals ton plast, visade sig ligga i ett kontor på 13e våningen i Hong Kong, berättar Claudia Salvestrini.

Omsättningen på den illegala plaståtervinningen är svår att uppskatta, men Naturskyddsföreningen har i sin plastrapport från förra året uppgett en siffra på drygt 400 miljoner dollar, bara för Indien. Och situationen ser liknande ut i Kina.

Under domstolsutredning

Claudia Salvestrini har personligen polisanmält tiotals europeiska företag som är inblandade i dessa olagliga affärer och som nu är under domstolsutredning. Men hon får betala ett högt pris. Hennes hem har blivit beskjutet, kontoret har härjats av en anlagd brand och någon har också skickat djurinälvor till henne, med irriterade kinesiska symboler. Men hon fortsätter sitt arbete.

- Jag gör det för hälsans skull, för barnens hälsa och för de årliga företagen i Kina och Italien som riskerar att behöva stänga på grund av den oärliga konkurrensen, säger hon.

I april presenterade hon problemen för Europaparlamentet, och hon är övertygad om att det är den enda vägen för att lösa problemen.

- Det måste till transparens och internationella lagar som gör att man fysiskt kan spåra avfallet. Man behöver göra kontroller från början till slut av transporten och inte stanna vid kontrollen vid den första internationella gränsen. För det behöver man internationellt samarbete, säger hon.

Madeleine Johansson

”Konsumenterna har inte en chans att veta hur just deras produkt har tillverkats.”